

Єдиний державний екзамен з УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Варіант 7215

Інструкція щодо виконання роботи

Екзаменаційна робота складається з двох частин, що містять 27 завдань. Частина 1 містить 26 завдань, частина 2 – одне завдання.

На виконання екзаменаційної роботи з української мови відводиться 3,5 години (210 хвилин).

Відповідями до завдань 1-26 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Відповідь запишіть в зоні відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у бланк відповідей №1.

KBM

Blank

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д
5	2	6	1	3

7 5 2 6 1 3

Відповідь:

Відповідь: 124

Завдання 27 частини 2 – твір за прочитаним текстом. Це завдання виконується на бланку відповідей №2.

Всі бланки ЄДЕ заповнюються яскравими чорними чорнилами. Допускається використання гелевої, або капілярної, або пір'яної ручки.

При виконанні завдань можна користуватися чернеткою. Записи у чернетці не враховуються при оцінюванні роботи.

Бали, одержані Вами за виконані завдання, сумуються. Намагайтеся виконати як можна більше завдань і набрати найбільшу кількість балів.

Після завершення роботи перевірте, щоб відповідь на кожне завдання у бланках відповідей №1 і №2 була записана під правильним номером.

Бажаємо успіху!

Частина І

Відповідями до завдань 1-26 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Запишіть відповідь в поле відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №1 справа від номера завдання, починаючи з першої клітинки, баз пробілів, ком та інших додаткових символів. Кожну букву чи цифру пишіть в окремій клітинці відповідно до наведених у бланку зразків.

Прочитайте текст і виконайте завдання 1-3.

(1) Уперше автомобіль під торговою маркою «Мерседес» був випущений 1902 року компанією «Даймлер-Мотор-Гезельшафт», однак своїй назві автомобіль був зобов'язаний зовсім не засновнику і керівнику компанії Готлібу Даймлеру. (2)<...> назву автомобілю було дано австрійським дипломатом і автолюбителем Емілем Еллінеком, який погодився придбати у

фірми велику партію з 36 машин на суму понад півмільйона золотих марок для перепродажу за умови, що він отримає право «дати ім'я» новій серії автомобілів, що розробляються Даймлером. (3) В результаті Еллінек назвав новий автомобіль на честь своєї улюбленої десятирічної дочки Мерседес.

1

Укажіть речення, у яких правильно передається **ГОЛОВНА** інформація, що міститься в тексті. Запишіть номери цих речень.

1) Готліб Даймлер, засновник і керівник компанії «Даймлер-Мотор-Гезельшафт», дав австрійському комерсанту Емілю Еллінеку, який купив у фірми велику партію машин на суму понад півмільйона золотих марок, право назвати нову серію автомобілів на свій розсуд.

2) Автором найменування марки «Мерседес» був зовсім не керівник компанії «Даймлер-Мотор-Гезельшафт» Готліб Даймлер, а австрійський дипломат і автолюбитель Еміль Еллінек, який отримав право дати ім'я новій серії автомобілів при купівлі великої партії у компанії Даймлера і назвав цю серію машин на честь своєї дочки, Мерседес.

3) У 1902 році австрійський дипломат і автолюбитель Еміль Еллінек купив у компанії «Даймлер-Мотор-Гезельшафт» партію з 36 автомобілів на суму понад півмільйона золотих марок.

4) Автомобілі під маркою «Мерседес» почали випускатися 1902 року компанією «Даймлер-Мотор-Гезельшафт», на чолі якої стояв австрійський дипломат і автолюбитель Еміль Еллінек, що дав назву новій серії автомобілів на честь своєї улюбленої десятирічної доньки на ім'я Мерседес.

5) Назва торгової марки «Мерседес» з'явилася завдяки австрійському дипломату і автолюбителю Емілю Еллінеку, який купив велику партію автомобілів у компанії «Даймлер-Мотор-Гезельшафт» з умовою, що він дасть назву новій серії машин на свій розсуд, після чого він дав цій серії ім'я своєї улюбленої дочки Мерседес.

Відповідь: _____.

2

Яке з наведених нижче слів (сполучень слів) повинно стояти на місці пропуску в другому (2) реченні тексту? Випишіть це слово (сполучення слів).

Тому

Насправді

Тобто

Незважаючи на це,

Крім того,

Відповідь: _____.

3

Прочитайте фрагмент словникової статті, у якій наводяться значення слова ПРАВО. Визначте значення, у якому це слово вживається у другому (2) реченні тексту. Випишіть цифру, що відповідає цьому значенню у наведеному фрагменті словникової статті.

Право, -а, с.

1. *тільки одн.* Законодавство; здійснювана державою форма законодавства, залежна від соціального устрою країни.
2. Система встановлених державою правил і норм, які регулюють відношення між громадянами.
3. Наука, що вивчає юриспруденцію; правознавство; суд.
4. Зумовлена певними обставинами підстава, здатність, можливість робити, чинити що-небудь, користуватися чим-небудь.
5. Виборювані народом справедливі соціальний лад і законодавство.

Відповідь: _____.

4

В одному з наведених нижче слів допущено помилку в постановці наголосу: **НЕПРАВИЛЬНО** виділена буква, що позначає наголошений голосний звук. Випишіть це слово.

кіломЕтр
курЯтина
навчАння
правОпис
завдАння

Відповідь: _____.

5

В одному з наведених нижче речень **НЕПРАВИЛЬНО** вжито виділене слово. **Виправте лексичну помилку, дібравши до виділеного слова паронім. Запишіть дібране слово.**

Музей Шевченка – це прекрасний і величний ПАМ’ЯТНИК безсмертному Кобзареві.

Поезія П. Тичини не просто МУЗИЧНА – вона сама музика.

ПЕРВІСНІ люди не вміли вирощувати рослин.

Боротьба за мир – справа всього ПЕРЕДОВОГО людства.

Великий ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ талант рідкісніший навіть за талант музикальний.

Відповідь: _____.

6

Відредагуйте речення: виправте лексичну помилку, **вилучивши зайве** слово. Випишіть це слово.

Він добре розбирався в тонких нюансах промислового будівництва.

Відповідь: _____

7

В одному з наведених нижче числівників допущено помилку при відмінюванні. виправте помилку і запишіть це слово правильно.

сімома

шести

п'ятьма

сорокам

двадцятьома

Відповідь: _____.

8

Установіть відповідність між граматичними помилками і реченнями, в яких вони допущені: до кожної позиції першої колонки доберіть відповідну позицію з другої колонки.

ГРАМАТИЧНІ ПОМИЛКИ	РЕЧЕННЯ
А) неправильне введення дієприкметникового звороту	1) Бібліотека надає не лише художню літературу і проводить зустрічі з письменниками.
Б) порушення в побудові речення з неузгодженою прикладкою	2) Вкрита золотим розписом скринька привертала увагу десятків, сотень покупців.
В) неправильна координація підмета й присудка	3) У кінотеатрі «Тирасполі» незабаром вийде фільм про всесвіт Роберта Шеклі.
Г) порушення в побудові складного речення	4) Мушлі шепотіли про щось, перебиваючи один одного глухими схвильованими голосами, але слонення ніяк не могло розібрати, про що йдеться.
Д) неправильна конструкція з парними сполучниками	5) Коли мені написали з редакції, але я не подавав виду, що зацікавлений.
	6) Деяких читачів, забувши і втративши хід часу, бібліотекарям доводиться просити покинути заклад після закриття.
	7) Ряд продуктів були не помічені перевіркою, хоча термін придатності у них давно закінчився.
	8) Серед ремесел у тибетців розвиток отримали гончарне, ткацьке, лиття з бронзи і міді, різьблення на камені й на дереві та інші.
	9) У 1920 році, під час радянсько-польської війни, перебуваючи на Мінському фронті, Ейзенштейн познайомився з викладачем японської мови.

Запишіть у таблицю вибрані цифри під відповідними буквами.

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д

9

Укажіть варіанти відповідей, у яких у всіх словах одного рядка пропущена одна й та сама буква. Запишіть номери відповідей.

- 1) ш..ньйон, ш..мпанзе, тр..нування
- 2) пр..года, с..луєт, тр..петати
- 3) вт..кти, м..дичний, зуп..няти
- 4) ц..буля, атр..бут, м..тець
- 5) унів..рситет, р..жисер, р..акція

Відповідь: _____.

10

Укажіть варіанти відповідей, у яких у всіх словах одного рядка пропущена одна й та сама буква. Запишіть номери відповідей.

- 1) ..пека, ..гуснути, ..економити
- 2) ..пилювати, ..точений, ..ходинка
- 3) ..далеку, ..крапнути, ..жовтілий
- 4) пр..зирство, пр..красний, пр..стол
- 5) пр..красити, пр..лавок, пр..мудрий

Відповідь: _____.

11

Укажіть варіанти відповідей, у яких в усіх словах одного рядка пропущений м'який знак. Запишіть номери відповідей.

- 1) виріз..бити, зат..марити
- 2) по-братерс..ки, на стежин..ці
- 3) Поділ..ля, Бат..ківщина
- 4) устан..те, неволен..ка
- 5) змагаєш..ся, віс..сю

Відповідь: _____.

12

Укажіть варіанти відповідей, у яких у всіх словах одного рядка пропущений апостроф. Запишіть номери відповідей.

- 1) мавп..ячий, зобов..язання
- 2) перемир..я, бур..я
- 3) жираф..ячий, кам..яний
- 4) закип..ятити, з..їхати
- 5) Лук..яненко, зор..яний

Відповідь: _____.

13

Визначте речення, у якому **НЕ** зі словом пишеться разом. Розкрийте дужки і випишіть це слово.

Синонімічне багатство нашої мови є одним з (НЕ)ВИЧЕРПНИХ джерел урізноманітнення вислову.

Проте (НЕ)ВСІ мовці як належить використовують цю лексичну особливість української мови.

Досить часто перевагу віддають якомусь одному слову з синонімічного ряду, причому (НЕ)НАЙКРАЩОМУ.

Становище погіршується тоді, коли людина активно користується двома близькоспорідненими мовами, які (НЕ)ЦІЛКОМ засвоїла.

Воронення випало з гнізда та (НЕ)ЗМОГЛО туди потрапити знову.

Відповідь: _____.

14

Визначте речення, у якому обидва виділених слова пишуться разом. Розкрийте дужки і випишіть ці два слова.

ЗРОДУ(ВІКУ) на українській землі батьки намагалися передати (В)СПАДОК своїм дітям не тільки навички праці й поведінки, але й залишити пам'ять про самих себе.

Тече вода ІЗ(ЗА) гаю та ПО(ПІД) горою, хлюпочуться качаточка поміж осокою.

Аж раптом (ПО)ПЕРЕДУ ЩО(СЬ) заговтузилося й зашелестіло.

Місяць, підводячись (У)ГОРУ, пірнає в загустілу хмару, (ТАК)ЩО видніється лише срібний край.

Після вечері всі (ОД)РАЗУ лягли спати, тому що В(РАНЦІ)РАНО треба було вирушати в дорогу.

Відповідь: _____.

15

Укажіть всі цифри, на місці яких пишеться **НН**.

Бурхливий розвиток комп'ютерних технологій викликав значне посилення(1) уваги до використа(2) комп'ютерної техніки в усіх галузях людської діяльності, а поява персональних комп'ютерів і сучасного програмного забезпечення(3), розрахована(4) на користувача, що має лише базові, початкові зна(5) взагалі, зробила цей процес повсюдним.

Відповідь: _____.

16

Розставте розділові знаки. Укажіть два речення, в яких потрібно поставити **ОДНУ** кому. Запишіть номери цих речень.

1) Пролітають над нами віки лихоліття і хмарки.

2) Привіз бджолиний мед паляницю яблука.

3) А життя було усюди і на землі і у воді і в повітрі.

4) Все у ній сіяє слава і походи свист клинків у полі і набоїв спів.

5) Зліва і справа віяло свіжістю і ароматом води.

Відповідь: _____.

17

Розставте розділові знаки: укажіть цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Село (1) зачароване зоряним небом (2) хороше синіє (3) розкиданими хатками.

Відповідь: _____.

18

Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

І потечуть восени ріки (1) а озера кругом гаями поростуть (2) веселим птаством оживуть.

Відповідь: _____.

19

Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Шуміти тобі (1) кучерявий прибузький лісе (2) такими чарівними голосами (3) й підголосками (4) що серце болісно завмиратиме від насолоди.

Відповідь: _____.

20

Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Серед терпкого (1) розписного листя (2) серед відбитків тисяч підшов (3) я не шукаю те (4) що загубив хтось (5) а те (6) чого ніхто ще не знайшов.

Відповідь: _____.

21

Знайдіть речення, у яких **кома ставиться** відповідно до одного й того ж правила пунктуації. Запишіть номери цих речень.

1) Сонце давно вже сіло в рожевий туман, який ще довго стояв на обрії. 2) Червоні паруси неба згорталися і спадали слідом за сонцем кудись у чорну прірву. 3) Обрій почала огортати все густіша і густіша темрява, і небо стало схожим на густо розведену у воді синьку. 4) Одиноко над старим вітряком, що мріяв біля Власівського хутора, вогняною крапелькою все ясніше і ясніше замерехтіла вечірня зоря. 5) Слідом за нею сипонув жар. 6) Пройшовши по небу, тепла ніч стала оволодівати і землею. 7) Птахи затихали, сідали на м'які гніздечка.

(3 посібника)

Відповідь: _____.

Прочитайте текст і виконайте завдання 22-27.

(1)Антоніна Андронівна вийшла з їдальні. (2)Вона оглянула вчительку непривільним поглядом і запитала з холодком в голосі:

– (3)У чому справа?

– (4)Доброго дня, – сказала Олена Петрівна, ледве стримуючись, щоб не розлютитися від образи за такий прийом. – (5)Мені потрібно поговорити про вашу дочку.

– (6)Про дочку? ..— Антоніна Андронівна обернулася до Тамари. – (7)Ти що накоїла?

– (8)Я б хотіла поговорити, порадитися з вами, – сказала Олена Петрівна, відчуваючи, що на обличчі в неї проступають червоні плями.

– (9)Ну що ж, заходьте! – зітхнувши, запросила Антоніна Андронівна. – (10)Про що радитися нам з вами, не знаю ... (11)Тамаро, йди-но звідси...

(12)Антоніна Андронівна, жестом запросивши Олену Петрівну сісти, сіла перша. (13)Крісло скрипнуло під її вагою. (14)Олена Петрівна сіла теж.

– (15)Ваша дочка погано вчиться, – сказала вчителька. – (16)Вона не робить домашніх завдань, не вчить уроків...

(17)Антоніна Андронівна подивилася на неї з подивом:

– (18)А я тут при чому? (19)Я буду за неї уроки вчити?

– (20)Але ви можете і повинні стежити за тим, щоб вона готувала уроки.

(21)Антоніна Андронівна відвернулася, махнувши рукою:

– (22)Не до того мені. (23)Не до того! (24)Самі справляйтесь.

– (25)А хіба вам все одно, як вчиться ваша дочка? – запитала Олена Петрівна спокійно, хоча в очах вже горіли вогники. – (26)Зрозумійте мене, прошу вас! (27)Я не скаржитися прийшла, а просто порадитися...

(28)Допоможіть мені!

(29)Антоніна Андронівна знизала плечима:

– (30)Ну вже, голубонько...

– (31)Мене звуть Олена Петрівна.

– (32)Дуже добре, що вас звуть Олена Петрівна. (33)Але вже я вам скажу відверто, Олено Петрівно. (34)Ось, скажімо, для прикладу, кравчиня шиє мені сукню – і допомоги ніякої не просить. (35)Ось, скажімо, приходить монтер лагодити електрику – і теж допомоги не просить. (36)Та й чудно було б, якби вони допомоги просили, адже вони ж за свою роботу гроші отримують. (37)А чому ж вам треба допомагати? (38)Вам теж гроші платять... (39)Моя справа – годувати дитину, одягати. (40)А вже вчити – це ваша справа. (41)А якщо моя дочка погано вчиться, значить, ви, голубонько... вже ви мене вибачте... значить, ви вчителька так собі... (42)Погана ви вчителька.

(43)Олена Петрівна схопилася.

– (44)Ваша (...) мене приголомшує! – сказала вона тремтячим від гніву голосом. – (45)Може, я погана вчителька, але ви дуже погана мати!

(46)Вона з палаючим обличчям швидкими кроками вийшла з кімнати. (47)Грюкнули входні двері.

(48)Антоніна Андронівна злегка почервоніла, очі її блиснули. – (49)Ще краще! (50)Здоровствуйте! (51)Тепер вже й мати погана! (52)Не бачили ви поганих матерів. (53)Он по двору дітлахи бігають: у одного і під носом не помито, і гудзики всі обірвані... (54)А у моєї все начищене та нагладжене. (55)Я бережу дівчинку, щоб ніякої роботи, ніякої турботи, не дозволяю їй носової хустки випрати! (56)І нема чого їй це робити: у нас є домробітниця, ми за це їй платимо... (57)Ти ба! (58)Це я погана мати!

(59)Але, раптом зрозумівши, що її ніхто не слухає, Антоніна Андронівна встала і пішла в їдальню обідати.

(За Л.Ф. Воронковою)

22

Які з висловлювань відповідають змісту тексту? Укажіть номери відповідей.

1) Антоніна Андронівна змушувала дочку допомагати по дому, тому дівчинка погано вчилася.

2) Вчительку радо прийняли в будинку учениці.

3) У будинку в учениці була домробітниця.

4) Олена Петрівна була обурена поведінкою матері.

5) Після приходу вчителя Антоніна Андронівна була дуже засмучена тим, що дочка погано вчиться.

Відповідь: _____.

23

Які з перерахованих тверджень є правильними? Укажіть номери відповідей.

1) Речення 12-14 містять розповідь.

2) Речення 34-36 містять роздум.

3) Зміст речення 54 протиставлено за змістом реченню 53.

4) Речення 39-40 містять опис.

5) Речення 49-58 є розповіддю.

Відповідь: _____.

24

Яке слово має стояти на місці пропуску в реченні 44? Випишіть його.

великодушність

добродушність

байдужість

радість

Відповідь: _____.

25

Серед речень 12-17 знайдіть таке, яке пов'язане з попереднім за допомогою особового займенника. Напишіть номер цього речення.

Відповідь: _____.

Прочитайте фрагмент рецензії, складеної на основі тексту, який Ви аналізували, виконуючи завдання 22-25. У цьому фрагменті розглядаються мовні особливості тексту. Деякі терміни, використані в рецензії, пропущені. Вставте на місця пропусків (А, Б, В, Г) цифри, що відповідають номерам термінів зі списку. Запишіть під кожною літерою відповідну цифру.

26

«Оскільки даний фрагмент – це розмова двох героїнь, формою мовлення, що організує весь текст, є (А) _____ (речення 3-10, 18-28 та ін.). Мовлення Антоніни Андронівни дуже емоційне. Наприклад, за допомогою такого синтаксичного засобу, як (Б) _____ (речення 18, 19) автор передає щире здивування жінки з приводу того, що вона повинна займатися навчанням дочки. Такий прийом, як (В) _____ (речення 39-40), допомагає висловити уявлення героїні про різні завдання батьків і педагога. Такий синтаксичний засіб, як (Г) _____ (речення 49, 50, 51, 57, 58), підкреслює переконаність Антоніни Андронівни у своїй правоті».

Список термінів:

- 1) епітети
- 2) метафора
- 3) порівняння
- 4) діалог
- 5) риторичне питання
- 6) парцеляція
- 7) антитеза
- 8) епіфора
- 9) окличні речення

Відповідь:

А	Б	В	Г

Не забудьте перенести всі відповіді у бланк відповідей № 1 згідно з інструкцією щодо виконання роботи.

Частина II

Для відповіді на це завдання використовуйте БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №2.

27

Напишіть твір за прочитаним текстом.

Сформулюйте одну з проблем, порушених автором тексту.

Прокоментуйте сформульовану проблему. Додайте до коментаря два приклади-ілюстрації з прочитаного тексту, які, на вашу думку, важливі для розуміння проблеми вихідного тексту (уникайте надмірного цитування). Поясніть значення кожного прикладу та вкажіть смисловий зв'язок між ними.

Сформулюйте позицію автора (оповідача). Висловіть власне ставлення до позиції автора щодо проблеми вихідного тексту (згода чи незгода) й обґрунтуйте його. Додайте приклад-аргумент, спираючись на читацький, історико-культурний або життєвий досвід. *(Не допускається звернення до таких жанрів, як комікс, аніме, манга, фанфік, графічний роман, комп'ютерна гра).*

Обсяг твору – не менше 150 слів.

Робота, написана без опори на прочитаний текст (не за поданим текстом), не оцінюється. Якщо твір є переказом або повним переписуванням вихідного тексту без коментарів, така робота оцінюється в 0 балів.

Твір пишіть акуратно й розбірливо, дотримуючись норм сучасної української літературної мови.

